

Wijziging van enkele onderwijswetten naar aanleiding van de voorstellen van de commissie tot vereenvoudiging van de loonbelasting en de inkomstenbelasting

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 15 december 1989

Op de vragen die de commissies voor Onderwijs en voor Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs, alsmede de commissie voor Financiën in het verslag stellen, gaan ondergetekenden in deze nota naar aanleiding van het verslag in.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. stellen vast dat de eerste ondergetekende in de UCV van 22 november jl. erop heeft gewezen dat de tweede nota van wijziging uitsluitend op 1990 betrekking heeft. Deze leden vragen waaruit blijkt dat de onder A en B opgenomen wijzigingen eveneens alleen voor 1990 zouden gelden.

De uitspraak in de UCV dient zo te worden verstaan dat de in de nota van wijziging opgenomen 70%-schijf alleen op 1990 betrekking heeft. De onder A en B opgenomen wijzigingen zijn van structurele aard: zij wijzigen immers de artikelen 21 en 43 van de Wet op de studiefinanciering. Daarmee is de gelijkschakeling van de toeslagpercentages voor gehuwde en ongehuwd samenwonende ouders van blijvende aard en is het verschil tussen deze categorieën ouders structureel verdwenen.

De leden van de fractie van de V.V.D. vragen welk «nader beraad» ertoe had geleid de voorgestelde splitsing van tariefgroep 2 te verlaten. In reactie hierop delen ondergetekenden mede dat als uitgangspunt voor de wijzigingen in de Wet op de studiefinanciering, in de Wet op het basisonderwijs en in de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs geldt dat de vereenvoudiging van de loonen de inkomstenbelasting tot zo klein mogelijke financiële veranderingen van betrokkenen leidt. Aan de andere kant dienen de regels eenduidig duidelijk en uitvoerbaar te zijn. In principe geeft een aansluiting bij de tariefgroepindeling van de «Oort»-wetgeving de beste garantie voor een goede en controleerbare uitvoering van bovengenoemde wetten. Aansluiting bij de tariefgroepindeling geeft echter aan de andere kant een relatief grote terugval in besteedbaar inkomen voor de alleenstaanden en alleenstaande ouders (zonder thuiswonende kinderen). Om uit dit dilemma te geraken is een splitsing van tariefgroep 2 voorgesteld in zij die gehuwd zijn zonder duurzaam gescheiden te leven en anderen.

Deze splitsing verminderde de inkomensterugval voor alleenstaanden en alleenstaande ouders maar veroorzaakte een ongemotiveerde bevoor- deling van ongehuwd samenwonenden ten opzichte van gehuwden. In eerste instantie leek een financieel voordeel van een kleine groep ongehuwd samenwonenden aanvaardbaar tegenover een vermindering van een financiële achteruitgang van een grote groep van alleenstaande ouders. Bij nader inzien bleek een meerderheid van de Tweede Kamer de voorkeur te geven aan een directe aansluiting bij de tariefgroepindeling van de nieuwe loon- en inkomstenbelastingwetgeving (dus het criterium van eenduidigheid en uitvoerbaarheid) boven de splitsing van één van die tariefgroepen (dus het criterium van zo klein mogelijke financiële veran- deringen voor betrokkenen).

Van verschillende kanten zijn andere oplossingen voorgesteld om de inkomensterugval voor alleenstaanden en alleenstaande ouders te mitigeren. Zo is voorgesteld om aan te sluiten bij de alleenstaandenre- geling van de Wet individuele huursubsidie of om een verzoekschriftpro- cedure gecombineerd met een intensieve, steekproefsgewijze controle te introduceren. Deze voorstellen zijn om redenen van uitvoerbaarheid en controleerbaarheid niet overgenomen. Wel is voor 1990 een uitzondering gemaakt voor alleenstaanden tussen de 27 en 65 jaar met een inkomen tot f 35 000 voor wie in dat jaar een aparte tariefgroep onderscheiden wordt. Het besteedbare inkomen wordt voor hen pas in 1991 verlaagd. Bovendien wordt voor het peiljaar 1990 de hardheidsclausule toegepast ten behoeve van de groep die in 1989 was aangemerkt als alleenstaande ouder (tariefgroep IV) en in 1990 niet onder de nieuwe tariefgroepen 4 of 5 valt en een belastbaar inkomen heeft van minder dan f 35 000. Om de inkomensterugval voor 1990 voor deze groep ongedaan te maken, geldt bij de toepassing van die hardheidsclausule een bijdragevrije voet dan wel een draagkrachtvrije voet van 90% van de voet die geldt voor degenen die zijn ingedeeld in tariefgroep 3.

De leden van de fractie van de V.V.D. vragen een toelichting op de regeling vanaf 1 januari 1991.

Vanaf die datum gelden de tariefgroepen van de loon- en inkomsten- belasting onverkort, dus zonder de tijdelijke tariefgroep 6, voor de toepassing van de Wet op de studiefinanciering. Voor ouders uit tarief- groep 3, 4 en 5 geldt een bijdragevrije voet van het minimumloon in het peiljaar verhoogd met een toeslag van 20%. Voor ouders die zijn ingedeeld in tariefgroep 1 of 2 is de bijdragevrije voet 0% onderschei- denlijk 50% van de bijdragevrije voet die geldt voor tariefgroep 3. Voor de draagkrachtvrije voet van de debiteur geldt mutatis mutandis hetzelfde.

In de bij deze nota gevoegde bijlage is een overzicht gegeven van de te verwachten financiële gevolgen voor de betrokken ouders en debiteuren ten opzichte van de huidige situatie.

Ten slotte vragen de leden van de fractie van de V.V.D. naar de conse- quenties voor de uitvoering.

Bij alle voorstellen is beoogd complicaties in de uitvoering te vermijden. Daartoe is zo veel mogelijk aansluiting bij de tariefgroepin- deling van de loon- en inkomstenbelasting gezocht. Het aantal tarief- groepen wijzigt de facto niet nu de splitsing van tariefgroep 2 (het oorspronkelijke voorstel) wordt vervangen door toevoeging van tarief- groep 6 (het huidige voorstel). De consequenties voor de uitvoering zijn derhalve minimaal.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
G. J. M. Braks

Bijlage bij de nota naar aanleiding van het verslag

Overzicht van de te verwachten financiële gevolgen voor de betrokken ouders en debiteuren

1. Tweeverdieners

Tariefgroep I resp. 2

Huidig bruto inkomen	koopkrachteeffect conform door Tweede Kamer aanvaard wetsvoorstel	
	*in 1990	*m.i.v. 1991
25 760	- 4	- 4
30 000	- 8	- 8
35 000	- 11	- 11
40 000	- 15	- 15
45 000	0	0
50 000	0	0
55 000	0	0
60 000	0	0
65 000	0	0
70 000	0	0
75 000	0	0
80 000	0	0

2. Alleenstaanden

Tariefgroep II resp. 2 of 6

Huidig bruto inkomen	koopkrachteeffect conform door Tweede Kamer aanvaard wetsvoorstel	
	*in 1990	*m.i.v. 1991
25 760	- 1	- 965
30 000	- 2	- 1543
35 000	- 5	- 1914
40 000	- 8	- 2112
45 000	- 1718	- 1718
50 000	- 677	- 677
55 000	- 199	- 199
60 000	0	0
65 000	0	0
70 000	0	0
75 000	0	0
80 000	0	0

3. Alleenverdieners

Tariefgroep III resp. 3

Huidig bruto inkomen	koopkrachteeffect conform door Tweede Kamer aanvaard wetsvoorstel	
	*in 1990	*m.i.v. 1991
25 760	0	0
30 000	0	0
35 000	- 1	- 1
40 000	- 2	- 2
45 000	- 4	- 4
50 000	- 6	- 6
55 000	- 7	- 7
60 000	- 10	- 10
65 000	- 13	- 13
70 000	- 17	- 17
75 000	0	0
80 000	0	0

4. *Alleenstaande ouders met thuiswonende kinderen*
 Tariefgroep IV resp. 4 of 5

Huidig bruto inkomen	koopkrachteffect conform door Tweede Kamer aanvaard wetsvoorstel	
	*in 1990	*m.i.v. 1991
25 760	0	0
30 000	0	137
35 000	- 2	261
40 000	- 3	347
45 000	- 6	608
50 000	- 8	612
55 000	- 10	770
60 000	- 13	1039
65 000	- 17	1035
70 000	0	207
75 000	- 0	0
80 000	- 0	0

5. *Alleenstaande ouders met uitsluitend uitwonende kinderen*
 Tariefgroep IV resp. 2

Huidig bruto inkomen	koopkrachteffect conform door Tweede Kamer aanvaard wetsvoorstel	
	*in 1990	*m.i.v. 1991
25 760	0	0
30 000	0	0
35 000	0	0
40 000	0	0
45 000	0	0
50 000	0	0
55 000	0	0
60 000	- 1256	- 1256
65 000	- 216	- 216
70 000	0	0
75 000	0	0
80 000	0	0